

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Освітня програма «Початкова освіта» перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «28» серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогічний менеджмент
Викладач (-і)	Копчук-Кашецька Марія Степанівна
Контактний телефон викладача	0978452471
Е-mail викладача	maria270775@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Очні консультації: 1,5 год. вівторок 3 пара
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна <i>«Методика навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами»</i> вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на четвертому курсі у восьмому семестрі. Методика навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами як складова професійної освіти знайомить майбутніх фахівців з теоретичними і практичними основами педагогічної науки. Глибоке знання та правильна оцінка феноменів міжетнічних відмінностей психіки, їх впливу на процеси взаємодії представників одного чи різних етносів потрібні для вирішення комплексу проблем, які постають перед практикою навчання та виховання, психологічним супроводом розвитку особистості.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою навчальної дисципліни «Методика навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами» полягає у формуванні системи знань, умінь, навичок з колекційної діяльності вчителя, що забезпечують реалізацію функцій покладених на конкретного педагога у цілому, здійснення майбутніми фахівцями- дефектологами навчально-виховного процесу на високому якісному рівні, можливість самореалізації й самовдосконалення.</p>	
<p>Надання студентам знань теоретичних положень з методики навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами; озброєння прийомами і вміннями відбору необхідних форм, методів організації навчально-виховного процесу, який би задовольняв освітні потреби дітей з вадами у розвитку; практичне оволодіння спеціальними освітніми і фаховими техніками керівництва процесом навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами; формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні; формування освіченої, творчої особистості майбутнього вчителя, колекційного педагога, здатного створити позитивний клімат в шкільному середовищі та поза його межами.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Здатність розв'язувати складні практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Здатність до збору й аналізу інформації з різних джерел, шляхом критичного аналізу її достовірності та значимості, що передбачають застосування теоретико-методологічних засад педагогіки, психології та окремих методик навчання, вміння застосовувати інноваційні технології у професійній діяльності.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.</p> <p>Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із</p>	

дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи).

Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

Здатність та готовність швидко і успішно опановувати інноваційні технології, набувати знань та вмінь, здатність до саморозвитку і модернізації власної діяльності.

Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання молодших школярів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.

Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку учнів, творчому підходу до навчально-виховного процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії.

Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.

Здатність критично оцінювати цифровий контент, безпечно використовувати цифрові технології, засоби комунікації для вирішення професійно-педагогічних задач, навички етичної поведінки в цифровому інформаційно-комунікаційному середовищі.

Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом, та окремих змістових ліній зокрема.

Готовність до практичного використання системи педагогічних знань, умінь і навичок у навчальному процесі початкової школи

Здатність до організації навчальної діяльності у початковій школі у відповідності до вимог НУШ. Вільне володіння навчальним матеріалом, методами, прийомами, засобами і формами навчання, мистецтвом усного мовлення. Застосування теоретичних засад педагогічної та психологічних наук у навчально-виховній, науково-методичній та організаційній роботі в освітніх закладах. Здатність організувати навчальний процес в інклюзивному класі. Здатність використовувати електронні освітні ресурси та цифрові інструменти для освітніх цілей. Використання професійно-профільних знань і навичок під час планування, організації та контролю стану навчально-виховного процесу в початковій школі. Використання нормативних документів у навчально-педагогічній, науково-методичній та науково-дослідницькій роботі, при визначенні змісту і форм організації роботи в початковій школі. Узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду. Уміння проектувати, моделювати та обґрунтовувати інновації, прогнозувати результати їх упровадження. Здійснення аналізу навчально-виховного процесу в початковій школі. Володіння сучасними технологічними підходами до вивчення освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти. Володіння сучасними технологіями збереження та зміцнення здоров'я молодших школярів, упровадження оздоровчих технологій та діагностичних методик фізичного розвитку дітей в практику роботи початкової школи. Здатність розглядати медіа як інструмент освітньої діяльності, як інноваційний освітній зміст навчання, як конструктор освітнього процесу, як спосіб активізації роботи в режимі інтерактивного навчання. Здатність застосовувати технологічний інструментарій, медіа-ресурси та цифрові медіа-засоби навчання на різних етапах освітньої діяльності шляхом оволодіння інформаційно-педагогічними технологіями повного циклу (пакет освітніх програм, тренажерів, тестерів, відеоігор, діагностичних методик).

Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти. Складниками педагогічної компетентності є

дидактична, виховна, організаційна.

Здатність майбутнього вчителя (випускника) вирішувати стандартні та проблемні професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи, на основі сформованих знань про теоретичні засади побудови змісту і процесу навчання молодших учнів, у тому числі ґрунтовних знань про сучасні теорії навчання, гнучкого володіння методами навчання; спроможність обґрунтовано обирати прийоми, засоби, технології, форми організації навчання, адекватні дидактичній ситуації.

Здатність випускника до здійснення виховної діяльності з молодшими школярами; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і занять з учнями в позаурочний час тощо.

Здатність до організації навчально-виховного процесу в початковій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації.

Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти. Методична компетентність ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до проведення уроків за різними навчальними комплектами, що виявляється у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь із окремих розділів та тем курсу, окремих етапів навчання й досвіду їх застосування та наявності емоційно-ціннісного ставлення до діяльності щодо навчання учнів предмету.

Здатність учителя користуватися нормативними документами та реалізовувати на практиці цілі і завдання навчання предмету/освітньої галузі в початковій школі.

Здатність учителя працювати за будь-яким навчально-методичним комплектом, здатність обирати найефективніший навчально-методичний комплект для досягнення цілей і завдань навчання предмета/освітньої галузі в початковій школі, визначених Державним стандартом і навчальною програмою.

Здатність до навчання молодших школярів будь-яким елементам змісту програми.

Здатність до реалізації критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи; здатність дотримуватись Державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, визначених у програмі.

Здатність моделювати та організовувати процес навчання предмету/освітньої галузі в початковій школі; спроможність учителя обирати необхідні засоби, форми і методи організації діяльності учнів у процесі навчання.

Здатність упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання окремих питань певної освітньої галузі/предмету початкової школи.

Здатність актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.

Здатність педагога усвідомлювати та визнавати власні почуття, а також почуття інших суб'єктів навчально-виховного середовища; здатність до самомотивації та керування власними емоціями у стосунках із вихованцями, колегами, батьками.

Здатність педагога володіти доцільними формами вербального професійного спілкування в колективі, сприймати, осмислювати й відтворювати зміст і основну думку усних і письмових висловлювань, коригувати власне й чуже мовлення; здатність опрацьовувати, групувати навчальну інформацію, адекватно усвідомлювати комунікативний сенс повідомлень, запам'ятовувати й у разі необхідності актуалізувати в пам'яті професійні знання, фактичні дані, навчальну інформацію.

<p>Здатність педагога організувати ефективну спільну навчально-виховну діяльність і педагогічне спілкування; здатність співпрацювати для досягнення поставленої мети, знаходячи при цьому шляхи взаємодії зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища.</p> <p>Здатність учителя в будь-якій педагогічній ситуації орієнтуватися на всіх учасників навчально-виховного середовища, приймати правильні рішення і, як наслідок, досягати поставленої мети навчання й виховання.</p>					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття				Загальна кількість годин	
Лекції				24	
семінарські заняття / практичні / лабораторні				36	
самостійна робота				120	
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий	
Восьмий	Початкова освіта		Четвертий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Актуальні проблеми навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами	Лекція, практичне заняття	Луценко І. Актуальні питання організації діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі / І. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 4. – С. 7–13.	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 2. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою	Лекція, практичне заняття	Шавульська Л. Повір у себе та допоможи повірити іншому. Соціалізація дітей з особливими потребами / Л. Шавульська // Труд навчання. – 2016. – № 6. – С. 61–71.	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 3. Стан спеціального навчання і виховання та інтегрування дітей з порушеннями психофізичного розвитку у загальноосвітній простір України	Лекція, практичне заняття	Демченко І. Педагогічні умови творчого розвитку молодших школярів в загальноосвітньому просторі [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9(2)_6	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 4- 5. Особливості навчання і виховання дітей з порушеннями психічного та	Лекція, практичне заняття	Волошин О. Підготовка майбутніх учителів до навчально-виховної роботи в умовах інклюзивного середовища / Оксана	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (20 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні

фізіологічного розвитку		Волошин // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 1. – С. 31–39. – Бібліогр.: 10 назв.			
Тема 6. Проблеми родинного виховання дітей з особливими освітніми потребами. Батьки та інклюзія	Лекція, практичне заняття	Колишкін О. В. Особливості професійної діяльності корекційного педагога в роботі із сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами // О. В. Колишкін. – Суми : Унів. кн., 2016. – С. 320–333.	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 7-8. Методика навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами	Лекція, практичне заняття	Бовкуш К. П. Модель формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до взаємодії учнів в умовах інклюзивного навчання [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_6_12	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (20 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 9. Оцінювання та розроблення індивідуального навчально-виховного плану для дітей з особливими освітніми потребами	Лекція, практичне заняття	Волошин О. Підготовка майбутніх учителів до навчально-виховної роботи в умовах інклюзивного середовища / Оксана Волошин // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 1. – С. 31–39. – Бібліогр.: 10 назв.	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 10. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання і виховання	Лекція, практичне заняття	Міщенко В. Сучасні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими потребами / Віталіна Міщенко // Дефектолог. – 2015. – № 6. – С. 7–8.	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	тиждень
Тема 11. Підготовка фахівців до роботи в інклюзивному освітньому просторі	Лекція, практичне заняття	Шишова І. Підготовка студентів педагогічного університету до соціальної адаптації дітей із порушеннями розвитку в умовах інклюзивної освіти [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2013_121(2)_42	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	

Тема12. Особливості та проблеми індивідуального навчання і виховання у контексті модернізації освітньої галузі	Лекція, практичне заняття	Яценюк Л. До питання формування інклюзивної компетентності педагогів у контексті модернізації системи початкової освіти [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2016_1_46	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (10 годин)	Максимальна оцінка - 5	
--	---------------------------	---	--	------------------------	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Загальна система оцінювання включає оцінки за практичні заняття (50 балів), за контрольну роботу (10) та самостійну роботу (40 балів). Також враховуються виконанні завдання репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається з теоретичного питання, практичного та творчого завдань. Також враховуються виконанні завдання частково-пошукового та творчого рівнів, що передбачають написання творів-міркувань, есе, власних роздумів над даною проблемою.
Семінарські заняття	50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

7. Політика курсу

Політика курсу спрямована на створення доброзичливої атмосфери на занятті, активної комунікації у групі з дотриманням правил академічної доброчесності. При виконанні завдань творчого рівня неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття пропущені без поважних причин не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ та творчих завдань із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести 1, Тести 2) і тільки тоді буде допущений до складання екзамену. Обов'язковим є для отримання екзамену відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Андреева М. О. Формування толерантності учнів початкової школи в інклюзивному навчальному закладі Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. Крим. гуманітар. ун-т. – Ялта, 2013. Вип. 39. С. 36–41. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_39\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_39(2)_9).
2. Акімова О. М. Інклюзивна освіта як освітній компонент під час підготовки майбутніх учителів початкової школи. Педагогіка формування творч. особистості у вищ. і загальноосвіт. шк. : зб. наук. пр. / Клас. приват. ун-т ; [голова ред. ради А. О. Монаєнко ; редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.] Запоріжжя, 2015. Вип. 40. С. 37–42.
3. Асистент учителя в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда ; під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. – К.: ТОВ «Вид. дім «Плеяди»», 2015. 172 с. URL: http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist_teacher_4_All_print.pdf
4. Ашиток Н. Мовна соціалізація дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах інформаційного суспільства / Н. Ашиток // Молодь і ринок. 2014. № 4. С. 17–21. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2014_4_6.

5. Бажанова Л. Розуміти і підтримувати. Тренінгове заняття для педагогів інклюзивної освіти. Соц. педагог. 2012. № 6. С. 29–38.
6. Бовкуш К. П. Модель формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до взаємодії учнів в умовах інклюзивного навчання. Пед. науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 6. С. 67–74.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_6_12.
7. Буйняк М. Г. Особливості співпраці вчителя інклюзивного класу з сім'ями учнів. Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. / Нац. ун-т ім. Івана Огієнко ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Кам'янець-Подільськ, 2016. Вип. 34. С. 59–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2016_34_7
8. Безлюдний Р. Особливості застосування виховних технологій розвитку життєвої компетентності підлітків з особливими потребами у закладах освіти США. Психол.-пед. проблеми сіл. шк. : зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2011. – Вип. 39 (2). – С. 294–300. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2011_39\(2\)_44](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2011_39(2)_44).
9. Бондар Т. О. Корекційно-розвивальна робота на уроках мови та читання для дітей з особливими освітніми потребами. Таврійськ. вісн. освіти. 2016. № 3. С. 115–125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2016_3_23
10. Волошин О. Підготовка майбутніх учителів до навчально-виховної роботи в умовах інклюзивного середовища / Оксана Волошин // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 1. – С. 31–39. – Бібліогр.: 10 назв.
11. Демченко І. Педагогічні умови творчого розвитку молодших школярів в загальноосвітньому інклюзивному просторі. Проблеми підготовки сучас. вчителя : зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2014. № 9. С. 27–35. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9\(2\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9(2)_6)
12. Димченко В. Забезпечення комфортного середовища: заняття з елементами тренінгу для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Психолог. 2014. № 20. С. 51–53.
13. Дудушко Е. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами у ЗНЗ : семінар для практ. психологів. Сучас. шк. України. 2012. № 12. С. 69–77.
14. Дятленко Н. Навчальний курс «Професійна діяльність асистента вчителя в інклюзивному класі» : стартує програма та методичний супровід. Упр. освітою. 2014. № 13. С. 5–7 (Методист-Best. № 7).
15. Запорожченко Ю. Г. Використання засобів ІКТ для підвищення якості інклюзивної освіти Інформ. технології в освіті: зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2013. – Вип. 15. – С. 138–145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2013_15_17
16. Захарчук М. Є. Підготовка фахівців у США до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Сучасні інформ. технології та інновац. методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2012. – Вип. 32. – С. 23–28.- URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2012_32_7
17. Іваницька О. Уроки музики та ритміки : [перелік і структура занять для дітей з вадами розвитку]. Дефектолог. 2013. № 2. С. 14–17.
18. Іжболдіна І. Комплекси фізичних вправ для дітей інклюзивної школи. Сучас. шк. України. – 2012. № 12. С. 60–62.
19. Кайдалова Г. Дидактична гра як спосіб формування толерантності молодших школярів в умовах інклюзії. Пед. часоп. Волині. 2016. № 1. С. 92–97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pchv_2016_1_19
20. Карацуба А. Використання казко терапії у корекційній роботі. Дефектолог. 2015. № 10. С. 4–8.
21. Колотило Л. М. Корекційна робота з вироблення математичних умінь і навичок у молодших школярів з особливими потребами. Дитина з особливими потребами. 2015. № 10. С. 2–5.
22. Кондратенко Т. М. Впровадження тестових методик учнів з особливостями психофізичного розвитку на уроках соціально-побутового орієнтування. Дитина з особливими потребами. –

2015. № 2. С. 26–31; № 3. – С. 28–31.

23. Косо́вце́в О. Використання електронного підручника з інформатики в умовах інклюзивного навчання у ЗНЗ. Нова пед. думка. 2013. № 2. С. 171–174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2013_2_44.
24. Квітка Н. О. Нормативно-правові засади діяльності асистента вчителя в загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивною формою навчання. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. К., 2013. – Вип. 4, ч. 1. – С. 243–252. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4\(1\)__31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4(1)__31)
25. Колишкін О. В. Особливості професійної діяльності корекційного педагога в роботі із сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта»: навч. посіб. для ВНЗ. Суми : Унів. кн., 2016. С. 320–333.
26. Кулик В. Інклюзивне навчання. Робота учителя-логопеда // Психолог. 2014. № 3/4. – С. 103–105.
27. Кучерук О. Інклюзивна компетентність майбутнього вчителя основ здоров'я як результат його підготовки до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання. Наук. зап. [Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Винниченка]. Серія: Пед. науки. – 2013. – Вип. 121 (1). – С. 109–112. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2013_121\(1\)__28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2013_121(1)__28)
28. Лазаренко Л. Ознайомлення із сіткою зошита та елементами букв. Підготовчі вправи для першокласників з особливими освітніми потребами. Дефектолог. 2012. № 2. С. 50–54.
29. Левицька В. І. Особливості соціалізації учнів із особливими потребами на уроках трудового навчання. Дитина з особливими потребами. 2017. № 6. С. 5–8.
30. Лісовецька І. Психологічна готовність педагогів до роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби: заняття з елементами тренінгу. Соц. педагог. 2014. № 7. С. 27–31.
31. Луценко І. Актуальні питання організації діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі Особлива дитина: навчання і виховання. 2016. № 4. С. 7–13.
32. Міщенко В. Сучасні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими потребами Дефектолог. 2015. № 6. С. 7–8.
33. Муренець Л. С. Підвищення мотивації навчання дітей з особливими освітніми потребами Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19, Корекц. педагогіка та спец. психологія. – 2014. – Вип. 26. – С. 156–161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_26_35
34. Семененко О. В. Формування екологічної культури на уроках природознавства в умовах інклюзивної освіти. Біологія. – 2013. – № 9. – С. 7–13 ; № 10. – С. 15–19.
35. Серомаха Н. Поведінка дітей з особливими освітніми потребами у ситуаціях фрустрації. Соц. педагог. 2012. № 11. С. 52–54.
36. Самбор А. М. Інноваційні підходи до проведення практичних занять з використанням інклюзивних методик для майбутніх учителів трудового навчання. Педагогіка і психологія. 2012. № 3. С. 36–39.
37. Сімонова Т. Робота з дітьми з особливими потребами. Заняття з елементами тренінгу. Психолог. 2012. № 9. С. 51–54.
38. Скрипек Р. П. Застосування ігрових технологій навчання: уроки соціально-побутового орієнтування для особливих дітей. Труд. навчання в шк. 2017. № 4. С. 34–37.
39. Туріщева Л. В. Бібліотерапія в роботі з дітьми з особливими потребами. Дитина з особливими потребами. 2016. № 4. С. 5–8.
40. Шавульська Л. Повір у себе та допоможи повірити іншому. Соціалізація дітей з особливими потребами. Труд. навчання. 2016. № 6. С. 61–71.
41. Шевців З. М. Педагогічні умови формування соціально-педагогічної компетентності у майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної освіти. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2017. № 1. С. 5–9.
42. Шинкаренко В. І. Про уведення посади асистента вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням до переліку педагогічних посад : [інтерв'ю з нач. від. інклюз. освіти та інтернат. закладів департаменту заг. серед. та дошк. освіти МОНмолодьспорту України В. І. Шинкаренко / розмовляла О. Жованик] //

Інформ. зб. та комент. М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. 2012. № 23/24. – С. 35–36.

43. Шишова І. Підготовка студентів педагогічного університету до соціальної адаптації дітей із порушеннями розвитку в умовах інклюзивної освіти. Наук. зап. [Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Винниченка]. Серія: Пед. науки. 2013. Вип. 121 (2). –С. 166–171 URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2013_121\(2\)_42](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2013_121(2)_42)
44. Федоренко І. В. Сучасні підходи до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі учнів з різними порушеннями психофізичного розвитку. Зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна. 2012. Вип. 19 (1). – С. 268–274. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkr_sp_2012_19\(1\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkr_sp_2012_19(1)_31).
45. Чорна І. Навчаємо малювати дітей з особливими потребами. Дефектолог. 2012. № 12. С.37–38.
46. Чудак М. М. Самопідготовка уроку української мови і читання для дітей з особливими потребами (6 клас). Дитина з особливими потребами. 2015. № 2. С. 9–11.
47. Яценюк Л. До питання формування інклюзивної компетентності педагогів у контексті модернізації системи початкової освіти // Нова пед. думка. 2016. № 1. С. 168–170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2016_1_46.

Викладач Копчук-Кашецька Марія Степанівна